

PILISVÖRÖSVÁR

WERISCHWAR HEUTE

II. évf. 8. szám
1993. szeptember

KÖZÉLETI FOLYÓIRAT
MONATSSCHRIFT

Ára: 30.-Ft

A MÚLT MEGBECSÜLÉSÉRE, A JELEN SZOLGALATÁRA, A SZEBB JÓVÓ REMÉNYÉBEN

Felavatták a Falumúzeumot

A Falumúzeum átadása újabb mérföldkö Vörösvár életében, hisz megint elkészült valami, amit ünnepehetünk: Pilisvörösvár gazdagabb és értékeesebb lett egy szép helytörténeti gyűjteménnyel.

"Isten segítségével elérkeztünk a naphoz, amelyen a sok munkával és gonddal elkészült Falumúzeumot átadhatjuk"- ezekkel a szavakkal nyitotta meg a múzeum átadása és felszentelése alkalmából rendezett ünnepséget Gromon Andrásné, a Hagyományörző Egyesület elnöke. Az egyesület számára nagy megtiszteltetést jelentett, hogy ünnepségünkön a vörösvári egyesületeken kívül külföldi vendégegyüttes is szerepelt. Ez is bizonyítja azt, hogy Magyarország, s benne a dunai svábok Európához tartozik, s az itt élő népek kölcsönös barátság útján erősítik kulturális kapcsolataikat. Külön megtiszteltetés az is, hogy Vörösváron a magyar, német és a francia himnusz után először hangzott el Európa Himnusza,

A TARTALOMBÓL:

Hírek, események	4.o.
Orvosi tanácsok	7.o.
Társadalmi ítéletek	8.o.
Mauterer - zenekar	9.o.
Elfelejtett fejezetek	10.o.
A KDNP alapelvei	11.o.
Gondolatok...	12.o.
Sport	14.o.
Hírolló	15.o.

melyet a Vörösvári Fúvószenekar és a Francia Fúvószenekar játszott el megnyitóként.

E nevezetes ünnepségen megjelent Klaus M. Reiff, Németország magyarországi nagykövetségének tanácsosa, Hambuch Géza, a Magyarországi Németek Szövetségének ügyvezető elnöke, valamint Wehrheim alpolgármestere, Edwin Seng, Gröbenzellből Manfred Ehrmann, s itt volt Botzheim István polgármester úr. A köszöntő beszédek után kis ajándékainkkal köszöntük meg azt a támogatót, amivel minket, a Hagyományörző Egyesületet segítettek, majd műsoros délután következett az alábbiak közreműködésével:

- a Gradus Egyesület óvodásai;
- a Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Fúvószenekar, Brandhuber János vezetésével;
- a Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Énekkar, Neubrandt Ferenc vezetésével;
- a Templom téri Általános Iskola Gyermektánccsoportja, Szilvási Tiborné vezetésével, Osztheimer Gábor és unokája, Wieszt Árpád kíséretével;
- a Pilisvörösvári Német Nemzetiségi Táncegyüttes, Wenczl József vezetésével;
- a Mauterer-zenekar, Feldhoffer János vezetésével;
- Gromon Ágota és Tagscherer István;
- Guth néni;
- Francia Fúvószenekar Elzászból.

A műsor után Fogarasy/Fetter Mihály áttekintést adott községünk múltjáról és köszöntötte a vendégeket.

Sok köszönet mindnyájuknak, s azoknak is, kiket név szerint itt nem áll módunkban megemlíteni, de hozzájárultak ahhoz, hogy ez az ünnepnap létrejöheszen. Köszönetünket fejezzük ki Mici néninek, aki hosszú éveken át gyűjtötte az őseinktől ránkmaradt sok-sok értékes anyagot. Mi, a Hagyományörző Egyesület fiatal tagjai ígérjük, hogy őseink iránti tisztelettel, az egyesület szabályai szerint továbbvisszük a gyönyörű gyűjteményt. Igyekszünk a saját gyermekeink számára ugyanúgy átadni, és tovább gyűjteni, úgy, ahogy Mici néni tette.

A Falumúzeumot Gromon András széphalmi plébános szentelte fel, az alábbi könyörgéssel:

"Istenünk, mennyei Atyánk!

A hálaadás és a könyörgés szavával fordulunk Hozzád ezen az ünnepen.

Hálát adunk őseinkért, akiknek emlékét őrzi ez a Falumúzeum; ők messze távolból költöztek ebbe az országba; ők adták tovább nekünk az élet és a hit lángját!

Hálát adunk mindazokért, akiknek jóvoltából és segítségével ez a múzeum létrejöhetett, s akik bármilyen formában támogatták megvalósulását!

Hálát adunk az itt elhelyezett tárgyakért is, melyek gyökereinkre és hovatartozásunkra emlékeztetnek minket: egy-egy családra, egy falura - de a nagyobb családra, egyházunkra és hazánkra is.

Kérünk, istenünk, legyen áldásod ezen a Múzeumon, mindazokon, akik létrehozták, és mindazokon, akik majd meglátogatják. Ne csak a múltra emlékeztessen, hanem a jelen és a jövő feladataira is! Ne csak kulturális értékeket adjon tovább, hanem lelkieket és szellemieket is! Tanítson a múlt megbecsülésére, a jelen szolgálatára és a szebb jövőbe vetett reményre.

Kérünk, Istenünk, árszd ki bőséges áldásodat erre a házra, hogy mindazok, akik Neked tetszően használni fogják, Tőled testi-lelki erőt és üdvösséget nyerjenek!

Krisztus, a mi Urunk által. Amen.

Fogarasy/Fetter Mihálynak a Falumúzeum avatóünnepségén elhangzott beszéde

Liebe Gäste, liebe Werischwarer!

Im Namen der deutschen Bevölkerung begrüße ich alle, die zum Fest der Eröffnung des Dorfhauses gekommen sind. Bevor ich von dem Dorfhaus, von unserem Museum spreche, möchte ich eine kurze Übersicht von unserer Vergangenheit bzw. von unserem deutschen Volk geben.

Nachdem Karl von Lothingen und Eugen von Savoya 1686 die Hauptstadt Ungarns von den Türken zurückgenommen hatten, sind unsere Ahnen aus Baden-Württemberg, aus Bayern und aus Österreich nach Ungarn bzw. nach Werischwar gekommen. Der Markgraf Ludwig von Baden bekam die Aufgabe, die Türken aus dem ganzen Land zu vertreiben. In diesen Jahren war die Hungersnot in Ungarn schrecklich groß, und die Türken liefen ohnehin so schnell, daß sie nicht einzuholen waren, darum ließ der Markgraf die Hälfte der Armee abrüsten. Mehrere Soldaten, besonders die Bauersöhne haben sich am Heimweg im Komitat Baranya und Tolna angesiedelt, denn sie bekamen hier soviel Feld, wieviel sie bearbeiten konnten.

Nach Werischwar kamen 1689 die ersten deutschen Siedler. 1685 war diese Gegend noch ganz öd, vier Jahre später wohnten hier schon 66 Familien, 64 davon Deutsche.

Sicherlich nicht leichten Herzens, sondern nach langen, schicksalsschweren Beratungen hatten unsere Urahnen den Entschluß reifen lassen, das heimatliche Dorf zu verlassen und sich von Verwandten und Freunden zu trennen. Sie wußten, daß es eine für immer sein würde, wenn sie sich auf den Weg in das verheißende Ungarland machten, um dort eine Heimat zu suchen. Die meisten Siedler sind anfangs aus Baden-Württemberg gekommen. Später kamen aber immer mehr und mehr aus Bayern, die dann ihre Sprache, Sitten und Bräuche den Schwaben aufgezwungen haben, und so können wir feststellen, daß die Sprache der Werischwarer eine

bayrisch-burgenländische Mundart ist, und die schwäbische Mundart ist nur in Spuren zu finden.

Die ersten deutschen Siedler haben vor 300 Jahren beim Wiederaufbau des Landes kräftig mitgeholfen. Auf die Siedler kamen gute und schlechte Zeiten. Der kräftige, starke und fleißige deutsche Bauer hat nicht nur die guten, sondern auch die schlechten Zeiten überstanden. Mit der Zeit wurde in Werischwar eine blühende Kultur erschaffen.

Damit wir das Leben und den Kampf um das Leben unserer Ahnen den Nachkommen vorzeigen können, müssen wir die Geschehnisse abschreiben, die Sitten und Bräuche, die Volkslieder, die Volkstänze, die Volkstracht und alles, was auf unsere Ahnen kennzeichnend war, nicht zugrunde gehen lassen, sondern sammeln und aufbewahren.

Die Geschichte und die Volkslieder sind schon abgeschrieben, die Volkstänze und Musikstücke werden schon geübt, und was noch zurückgeblieben ist, hat Frau Maria Gromon beendet. Mit größter Begeisterung sammelte sie die Werischwarer Volkstracht, die Sitten und Bräuche, besuchte die alten Leute, nahm ihre Stimmen, ihre Sprache, ihre Erzählungen auf Kasette. Wer weiß, wie viele Tage und Jahre sammelte sie die verschiedenen Kleider, Möbeln, Geräte, Handarbeiten, heilige Bilder, Gebetbücher, Statuen und Aufnahmen, die die Werischwarer Kultur vorzeigen. Wer weiß, wieviel Kilometer sie dabei gefahren ist, was diese Fahrt gekostet hatte, und wieviel Zeit sie von ihrer Familie geraubt hatte.

Wir sind sehr dankbar für ihre erfolgreiche Arbeit und Tätigkeit, denn wir wissen, daß sie diese Arbeit und Tätigkeit für das Werischwarer Volk geopfert hatte.

Trotz dessen, daß Frau Maria Gromon zu ihrer opfermütigen Arbeit lange Zeit hindurch wenig Verständnis und Hilfe bekommen hatte, sagen wir Werischwarer hier, bei dem neuen Museum: danke schön!

Auch dem Mutterland sagen wir für die finanzielle Hilfe herzlichen Dank. Ohne diese Hilfe könnten wir heute nicht feiern. Allen Spendern sagen wir: vergelt's Gott!

Zum Schluß möchte ich Maria Gromon um etwas bitten: es ist mir gelungen, ein tägliches Gebet einer deutschen Mutter in der Ansiedlungszeit zu finden, es wäre schön, es im Museum zu unterbringen, daß die Werischwarer Mütter sehen können, wie man die Kinder erziehen soll. Danke schön!

Das tägliche Gebet lautete:

"Die Kinder, die Du mir gabst, Herr! sind deine Geschenke. Laß mich ihr Herz zur Güte und Menschlichkeit bilden, vergönne mir, daß ich gute Menschen aus ihnen erziehe. Herr! gib ihnen Verstand, Erkenntnis und einen guten Willen; um dieses bitte ich dich. Ich bitte nicht um Reichtum für sie, o Herr! sondern gib ihnen gerade Glieder und Arbeitsamkeit; besonders aber gib ihnen edle und feste Denkart, die kein Sturm des Lebes beugt. Gib ihnen helle Augen, die Wahrheit zu sehen, damit sie der falsche Schimmer der Welt nicht blende!"

Az imádság így hangzik:

"A gyermekek, akiket adtál nekem, Uram! a Te ajándékaid. Engedd, hogy szívüket jóságra és emberségre neveljem, add, hogy jó embert neveljek belőlük. Uram! adj nekik értelmet, tudást és jóakaratot; erre kérlek. Nem gazdagságot kérek nekik, ó Uram! hanem adj nekik ép tagokat és szorgalmat; különösen azonban nemes és szilárd gondolkodást adj nekik, amit az élet vihara nem tör meg. Adj nekik éles szemet, hogy meglássák az igazságot, s hogy a világ hamis csillogása ne vakítsa el őket!"

HÍREK, ESEMÉNYEK

>>>Az 1993. aug. 12-i önkormányzati ülés fő témája az önkormányzat I. félévi gazdálkodásáról szóló beszámoló ill. a II. félévre vonatkozó pótköltségvetés-tervezet volt.

A tárgyalás menetét alapvetően meghatározta az a tény, hogy a nagy jelentőségű, 2/3-os többséget illető témák ellenére az ülésen csak 15 képviselő jelent meg. (Előre jelezte távolmaradását: Krupp László, Rásonyi Gyözöné és Szuhay Sándor, nem jelezte távolmaradását: Árvai György és dr. Gál Tibor.)

A téma felvezetője, Botzheim István polgármester bejelentette, hogy a beszámolót és a pótköltségvetést a Gazdálkodási- és Településfejlesztési Bizottságnak (GTB) és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottságnak (PÜEB) kellett volna tárgyalnia, de a GTB határozatképtelensége miatt csak a PÜEB véleményezte az előterjesztéseket.

Ezután Margittai László, a PÜEB elnöke ismertette a bizottság véleményét az előterjesztett dokumentumokról. Részletesen elemezte, hogy a bizottság mely kiadásokat érezte magasnak a Polgármesteri Hivatalnál ill. az önkormányzati intézményeknél, majd észrevételeket tett az intézmények egyes pótköltségvetési igényeivel kapcsolatban.

A PÜEB állásfoglalásával kapcsolatban válaszok és hozzászólások hangzottak el, majd Gromon István képviselő kért szót. jelezte, hogy a vita első szakaszában nem kívánja elmondani részletes megjegyzéseit, hanem két általános megállapítást kíván tenni a pótköltségvetéssel kapcsolatban.

Elsőként azt kifogásolta, hogy a pótköltségvetés tervezetének előkészítése során sem a frakciók, sem a bizottságok javaslatait nem kérték meg az esetleges I. félévi pénzmaradvány felhasználásával kapcsolatban. (Ez a polgármester ill. a Hivatal feladata lett volna.) Az önkormányzati intézmények igen jelentős összegű pótköltségvetési igényei ugyanakkor gondos előterjesztésben mind a képviselők elé kerültek. - Ez egyrészt a költségvetés januári elfogadtatásának módszereire emlékeztet (a frakciók véleményét akkor sem kérték ki, a bizottságok javaslatait pedig nem vették

figyelembe a tervezet elkészítésénél), másrészt azt a látszatot keltheti a község polgárainak szemében, mintha az esetleges pénzmaradványok elköltésére csak az intézményvezetőknek lennének ötleteik, s az önkormányzatoknak ill. a képviselőknek még elképzelésük sem lenne arról, hogy mik volnának a legsürgősebb fejlesztési célok.

Gromon István második megjegyzése az volt, hogy *el kéne végre jutni oda, hogy az intézmények az év elején, a költségvetés összeállításakor mérjék fel az összes azévi fejlesztési ill. fenntartási igényüket, s ne év közben álljanak elő ötletszerűen újabb és újabb, milliós nagyságrendű igényekkel.* Ha a képviselőtestület eleget tesz ezeknek az igényeknek, úgy teljesen anarchikussá válik az önkormányzat gazdálkodása.

A hozzászólásra többen reagáltak, majd szavazás következett arról, hogy Gromon István javaslatának megfelelően elhalasszák-e a pótköltségvetés témáját a következő ülések valamelyikére. (Annak érdekében, hogy a frakciók és a bizottságok is előterjeszthessék javaslataikat.) A szavazás eredménye 3 igen, 12 nem, 0 tartózkodás lett, így a testület nem napolta el a témát, hanem folytatta annak vitáját.

Ekkor Gromon István azt javasolta, hogy az intézmények javaslatai mellé legalább egy képviselőtestületi javaslat is kerüljön. Espedig az, hogy a kb. 19 millió Ft újra elosztandó pénzből *legalább 5 millió forintot egy utca aszfaltozására fordítson az önkormányzat az év hátralevő részében.* Javasolta továbbá, hogy az az utca konkrétan a Kálvária utca vagy esetleg a Piliscsabai utca legyen. A KDNP-s képviselőnek ezt a javaslatát is elvetette azonban a testület. Szavazatok: 3 igen (dr. Baska Ferenc, Gromon István, Szöllösi János), 11 nem, 1 tartózkodás.

Mindezek után nem maradt más hátra, mint az intézmények pótköltségvetési igényeiről történő részletes szavazás. Ez több órán át tartott, igen feszült légkörben, mivel az MDF-frakció tagjai lényegében mindent megszavaztak, Gromon István és dr. Baska Ferenc viszont nem volt hajlandó megszavazni azokat az intézményi fejlesztési kiadásokat, amelyekkel a képviselőtestület januárban nem találkozott, vagy amiket januárban is elvetett, ill. azokat az esetenként 400 ezer forintot is jócskán meghaladó többletigényeket, amelyeket az év közben megszavazott magas (45-50-60 ezer

forintos) igazgatói fizetések okoztak egy-egy intézménynél. Botzheim István polgármester az "intézményvezetők megkorbácsolásának" nevezte a KDNP-frakció tagjainak nemleges szavazatait, Gromon I. azonban felhívta a figyelmét arra, hogy egészen másról van szó: azok a képviselők "korbácsolják" itt saját frakciótársaikat, akik annak idején megszavazták a magas fizetéseket, de most, amikor annak következményeit is vállalni kellene, hiányoznak az ülésekről.

Végül is kb. 11 millió forintot sikerült lefaragni a kiadásokból, s ez tartalékba került. Gromon I. javasolta, hogy ezt az összeget teljes egészében útépitésre fordítsa az önkormányzat, de javaslatát egyedül dr. Baska F. támogatta. Valószínű, hogy a következő ülések valamelyikén, amikor több képviselő lesz jelen, újra napirendre kerül a pótköltségvetés, és többségi szavazással az intézmények igényeit fogja kielégíteni a képviselőtestület. Annak ellenére, hogy még az MDF frakcióvezetője, Margittai László is hangot adott annak a véleményének, hogy az *intézmények az elmúlt évtizedben eléggé kényelmes, olykor pazarló gazdálkodáshoz szoktak, s költségeiket igenis lehetne még csökkenteni.* Sőt, azt is elismerte, hogy januárban, a költségvetés elfogadásakor (is) az volt az elsődleges szempont, hogy az intézményeknek minden biztosítva legyen, s az önkormányzat égetően fontos fejlesztésekről mondott le ennek érdekében. - A szavazások során azonban sem Margittai László, sem a képviselők többsége nem a fentiek szellemében szavazott.

>>>A pótköltségvetési vita közben Gromon István *több olyan kérdést is fölteszt az önkormányzat kiadásaival kapcsolatban, amelyre sem a polgármester, sem a Hivatal nem tudott megfelelő magyarázatot adni, s amelyek legalábbis a felelőtlen, könnyelmű gazdálkodás gyanúját ébresztik.*

1./ Válasz nélkül maradt, hogy *milyen szempontok alapján s kinek a jóváhagyásával kötötte meg az önkormányzat Molnár Sándorral azt a kivitelezői szerződést, amely előregyártott panelekből készült hűtőkamra kialakítására adott neki megbízást.* A kérdés azért lényeges, mert a hagyományos megoldással (tégla fal+szigetelés) kb. 400 ezer forintot takaríthatott volna meg az önkormányzat a KOLDATOR ISZ ajánlata és Szűcs Gábor mérnök tervei alapján. (Nem is

beszélve a későbbi üzemeltetési energiaköltségek többletéről.)

2./ Láthatóan még a polgármestert is meglepte az a kérdés, hogy hogyan fizethetett ki az önkormányzat a temető melletti parkolóért 1 millió 235 ezer forintot, amikor a *képviselőtestületi határozat (92/1993.-V.27.) egyértelműen csak 1 millió forintos szerződés aláírását hagyta jóvá.*

3./ Végképp nem tudott magyarázatot adni senki arra, hogy a Községi Ház színháztermének kialakítását miért nem Wenczl József és munkatársai végezték "társadalmi munka bevonásával" (ahogyan azt a polgármester előterjesztése alapján a képviselőtestület elfogadta), és hogyan történhetett meg, ill. ki a felelős azért, hogy az átalakítás költségei *az előterjesztett és elfogadott 560 ezer forintot 400 ezer forintra (!!!) meghaladták.* Mindenesetre sokatmondó tény, hogy a hiányzó 400 ezer forint finanszírozását senki nem szavazta meg a testületből, egyedül Botzheim István.

>>>**Fáth Ferenc** vörösvári polgár egy **nagyméretű órát ajánlott fel** ingyen a község háza tetejére. A felajánlást az önkormányzat köszönettel elfogadta.

>>>Az önkormányzat már második alkalommal foglalkozott **Marlok Endre állampolgári bejelentésével**, miszerint a Zeneiskola volt igazgatója, Szelényi László irreálisan magas áron vásárolt a múlt év végén 2 zongorát és 1 pianinót a zeneiskola számára. Az önkormányzat több szakértői véleményt is beszerzett már a szóbanforgó zongorákról, s ezek lényegében igazolták Marlok úr bejelentését. Az aug. 12-i önkormányzati ülésen Tácsik Géza, Margittai László és még néhány képviselő azt szorgalmazta, hogy az önkormányzat *indítson pert Szelényi László ellen.* Mások (dr. Baska F., Gromon I., Keszléri J., Nick J. és Sörös J.) nem támogatták ezt a szándékot, mert feltételezik Szelényi igazgató úr jóhiszeműségét. Végül a testület a jelenlegi igazgatót, Hoós Sándort kérte fel, hogy a zeneiskolát ért kárt igyekezzen a zongorákat eladó **BARABÁS** hangszerkereskedő céggel törvényes úton rendezni.

>>>**Mégsem kell új vezetőt keresni a Nagyközségi Könyvtárba.** Egy Közoktatásügyi Minisztériumi állásfoglalás

alapján kis létszámú intézményeknél nem szükségszerű a "vezető" státusz létrehozása, hanem elég felhatalmazni egy legalább segédkönyvtárosi végzettségű dolgozót az intézmény képviselőjére. Mivel a kiírt vezetői pályázatra az eddigi megbízott vezetőn, **Holitska Sándornén** kívül amúgy sem jelentkezett senki, az önkormányzat határozatlan időre megbízta őt az intézmény képviselőjére. Illetményét a képviselőtestület havi br. 27.500 Ft-ban állapította meg.

>>>**Krizsánné Ferenczi Ildikó**, a Templom téri Általános Iskola GYES-en lévő tanítója **kérellemmel** fordult az önkormányzathoz, melyben szeptemberi angliai tanulmányútjának anyagi támogatását kérte. Az önkormányzat Krizsánné kérelmét *nem támogatta*, mivel levelező főiskolai tanulmányainak szinte minden költségét (tandíj, szállás, útiköltség) már így is iskolája -tehát közvetve az önkormányzat állja.

>>>Nem támogatta az önkormányzat a Muttnyánszky Szakmunkásképző Iskola igazgatójának, **Hargita Péternek béremelési kérelmét** sem. Az igazgató kérelmében leírta, hogy a közelmúltban az önkormányzat egy másik igazgatónak (Neubrandt István, Német Nemzetiségi Általános Iskola) 144,5%-os szinten állapította meg a bérét a közalkalmazotti törvény bértarifáihoz képest, s úgy érzi, ugyanazon szempontok nála is adóttak (helyismeret, helyben lakás, pedagógiai múlt). Ezért kéri havi bérének 150%-os szintre történő felemelését a törvényben meghatározott tarifához képest. A képviselőtestület *Hargita Péter indokait nem fogadta el*, bár egyes képviselők (pl. Sörös János) indítványozták, hogy Hargita Péter mégiscsak kapjon valamennyi béremelést. (Az igazgató jelenlegi bére: br. 39.000 Ft alapilletmény + br. 8.000 Ft igazgatói pótlék.)

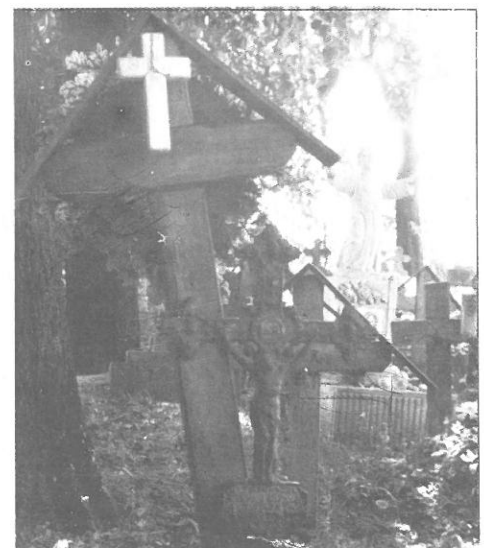
>>>**Oláh Imre a Német Nemzetiségi Gimnázium megbízott igazgatója.** - Az önkormányzat Kotlár Irén lemondása után júniusban meghirdette az igazgatói állást. A jogszabályokban előírt 30 nap alatt egyetlen pályázó jelentkezett, ő viszont nem felelt meg a pályázati feltételeknek. A pályázat eredménytelensége miatt az önkormányzat új pályázat kiírásáról határozott, s egyidejűleg határozott időre (1994. február 1-ig) Oláh Imrét, a gimnázium eddigi

igazgatóhelyettesét bízta meg az intézmény vezetésével. A megbízott igazgató illetménye: havi br. 32.800 Ft alapbér + 12.200 Ft vezetői pótlék. Mind az igazgató személyét, mind a megállapított bért *egyhangúlag támogatták* a jelenlévő képviselők.

>>>A temetőben történt változásokkal kapcsolatban **két tévhír is terjeng a faluban.**

1./ Az egyik tévhír szerint Molnár Sándor saját költségén korszerűsítette a ravatalozó épületét. Az igazság az, hogy a korszerűsítést (hűtőkamra és öltöző kialakítása, a boncoló korszerűsítése) az önkormányzat mint tulajdonos végeztette el, s 1 millió 675 ezer forintot fizetett érte Molnár Sándornak.

2./ A másik tévhír szerint mostantól csak a Molnár Sándorné által vezetett Temetkezési Vállalkozásnál lehet temetést rendelni, ill. temetési kellékeket vásárolni. - Az igazság ezzel szemben éppen az, hogy az önkormányzat a jobb színvonal és az árak letörése érdekében *versenyhelyzetet próbál teremteni*, s szerződésben biztosította, hogy az eddigi vállalkozó, a "Kegeleti Szolgálat" Temetkezési Vállalat (akinek továbbra is a Csobánkai u. sz. alatt van az irodája) is folytathassa szolgáltatásait (halotyszállítás, temetés, kellékárusítás).

>>>Botzheim István kérésére a **KDNP önkormányzati frakciója** augusztus 6-án írásban betérjesztette a polgármesterhez a foci pályára mögötti területre vonatkozó **saját telekhatárrendezési koncepcióját**. Ennek lényege az, hogy az érintett tulajdonosok egy betéti Társaságot vagy Részvénytársaságot hoznának létre,

melyben a tulajdonosok minden döntést saját maguk hoznának. így saját maguk valószínűleg meg közösen az érintett területnek szántóföldből építési telkekké való átalakítását. Az önkormányzatnak nem lenne semmilyen döntési joga a folyamatban, csak segítséget nyújtana a lebonyolításhoz. (Adminisztrációs, szakértői és esetleg pénzügyi háttér biztosítása.) -A javaslat részletes jogi kidolgozása ill. megvalósítása az önkormányzat többi frakciójának szándékaitól függ.

>>>Az augusztus 17-től Vörösvár határában pusztított erdőtűzben 120 hektár erdő égett el a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság által kezelt 200 hektárból. A 120 hektárnak egy részén az a különleges fenyőfajta élt, melyet kb. 50 évvel ezelőtt -Európában egyedülálló kísérletként-mesterségesen telepítettek a kopár dolomit dombokra. A szakértők szerint nagy a valószínűsége a szándékos gyújtogatásnak. - Vajon ki és miért vetemedhetett ilyen barbár gaztettre?

ORVOSI TANÁCSOK

CUKORBETEGSÉG II.

Klinikai tünetek: az anyagcsere zavar a cukor felszaporodásához vezet a vérben, melyet a cukorvizelet követ, igen tarka tünetegyüttest okoz.

A magas vércukor a szövetek felől "vízbeáramlást" eredményez az erek felé, mely fokozott vizeleteléshez vezet, a szövetek kiszáradása mellett. Ennek klinikai jelei:

1. Szomjúság, mely bő ivás ellenére állandóan fennáll, a beteg nyelve, toroka száraz, tapadó.

2. Bő vizelet, nem ritkán 3-4 liter vizeletmennyiség, a vizelet igen világos színű, feltűnően halvány, de bőséges cukortartalma miatt igen magas a fajsúlya.

3. Testsúlycsökkenés, mely különösen az I. típusban jelentős (5-20 kg). A beteg viszonylag bőven étkezik, s étvágya is jelentős, ezt a cukorvesztés miatt fennálló fokozott kalóriavesztés okozza kompenzálásképpen.

Ha diétát állítunk be, a csökkent ételmennyiség ellenére a testsúlygyarapodás megindul!

4. Gyengeség, fáradékonyság.

5. Bőrviszketés - főleg a hajlatokban és a nemi szervek környékén kint, fertőzésekre (gomba) hajlamos, kisebesedő elváltozás.

6. Férfiakon impotencia, nőknél sterilitás nem állandó, de gyakori tünet.

Laborértékek: a normális érték 4,1-5,7 mmol/l (80-100 mg%), a vizeletben normális körülmények között sem cukor, sem aceton nem mutatható ki.

Érbetegségek: régebben szövődménynek gondolták, ma már a betegség lényeges tüneteinek tartjuk, néha már a betegség fellépése előtt kimutathatók induló jelei.

Az érlemezésedés klinikai képében a koszorúerek és az alsó végtag ereinek megbetegedése dominál (szívizominfarktus, lábikragörcs).

A veseerek megbetegedése fehérjevizelettel, magas vérnyomással jár, ehhez később veseelégtelenség járul. Cukorbetegknél a magasvérnyomás betegség egyébként is kétszer gyakoribb, mint az egészséges szervezetnél. Az eddig felsoroltak a nagyereket érintik, emellett igen jelentős a kiserek degeneratív elváltozása is. Ebben a szem és a vese kiserei játszzák a főszerepet (látásromlás, megvakulás, veseelégtelenség), kialakulása hosszú évekig tart, a betegség kezelésével a progresszió gátolható.

Kísérőbetegségei:

1. Ideggyulladás. Ezt az idegeket ellátó erek megbetegedése okozza, zsibbadásban nyilvánul meg, a járás ügyetlen, bizonytalan.

2. Bőrbetegségek. A cukorbetegnek ellenállása csökkent a fertőzésekkel szemben, így ez gennyesedésekhez, gombás kiütésekhez vezet (kelések). Ismét meg kell említeni az igen gyakori bőrviszketést!

3. Fehéres, fájdalommentes xanthelasmák láthatók a szemhéjon, karokon a magas zsírtartalom következtében.

4. Piros arcszín.

5. Mindenfajta fertőzés gyakorisága nő (tbc!).

6. Epekőbetegség négyszer gyakrabban fordul elő.

7. Gyakori hasmenés, s előfordul nyelési zavar is (beidegzési zavar).

Bármely tünet kezelésénél a betegség diagnosztizálása azonnali kezelést igényel, részben diétás, részben gyógyszeres formában. Ezekről a következő számban szólnunk.

dr. Vachaja József

A SZELLEMI ÉS EMBERI ÉRTÉKEK TÁRSADALMI ÍTÉLETÉRŐL

Se szándékom, es felkészültségem nincs ahhoz, hogy egy átfogó összegzést írjak erről az igen bonyolult témáról. Arra vállalkozom, hogy - nem történelmi távlatokban- a témával kapcsolatos társadalmi reagálások ok-okozati összefüggéseit vizsgáljam és értelmezsem. Természetesen a kiemelt értékek csak önmagam számára kötelező érvényűek.

Abból a tényből indultam ki, hogy a társadalom nemcsak az állampolgárok mennyiségi, hanem minőségi összessége is. Ezért az értékek rangsorolásánál kölcsönhatásaiban próbálom értelmezni a tapasztalt jelenségeket. Szellemi és emberi értékeink a múltból táplálkoznak. Vannak örökérvényű humanista értékeink, melyek már a régi keleti és görög kultúrákban is megfogalmazódtak. Fontos szerepet töltenek be a keresztény-európai műveltséghez kapcsolódó szellemi és általános emberi értékek is. A történelmi korokhoz kapcsolódnak olyan értékek is, melyek a változásokkal együtt át is alakulnak, pl. a korrekt üzleti kapcsolatokra épülő bizalom vagy a szolidaritás és a szociális érzékenység értékei.

A történelem viharaiiban hánykolódó ember választát a kihívásokra befolyásolja személyes tulajdonságainak minősége is. Voltak és vannak emberek, akik mindig a saját értékrendjük szerint éltek, vállalva önmagukat. Vannak -nem kevesen-, akik a történelem áldozatainak tüntetik fel magukat, és vannak a történelemnek tényleges áldozatai is. Visszatérve mondandóm lényegéhez, szeretném értelmezni, hogy az önös politikai manipulációk gyakorlata mennyiben befolyásolja az emberi értékek érvényre jutását, illetve a társadalmi átmenet értékzavarainak torzulását vizsgálni.

Az elmúlt rendszer igen jól hangzó szlogenje volt, hogy a stabil értékrendszer azért nem tud kialakulni, mert a régi értékek még hatnak, és az újak még nem győztek. E máig is érvényes megállapításnak igen sok igazságtartalma van. A politika meghatározó felelősségének hangsúlyozása mellett az emberi magatartás szerepét is ki kell emelni. Nem véletlen, hogy egyre több oldalról felvetik a személyes önvizsgálat szükségességét.

A közvélemény szorogva tapasztalja a bűnözés mértékének növekedését, a csalások rafinált formáinak kialakulását, a hazugságok társadalmi rangra emelését stb. Ebben a politika felelőssége éppúgy megfogalmazható, mint az állampolgáré. Ha egy jogállamban nő a bűnözés mértéke, abban az állampolgár közreműködése is

tettenérhető. A csalások rafinált módszereinek növekedésében a joghézagok, de az illetékesek élelmes "alkalmazkodóképessége" is fellelhető. A hazugságok társadalmi rangra emelésénél a politika tisztességtelen játéka is szerepet kap. Egy példa a sok közül: a III/III-as ügynökök körüli vitában Csurka István, az ismert politikus, egy igen jól időzített pillanatban tárta fel titkát - ezt a tényt a közvélemény egy része úgy konstataálta, hogy "íme, egy bátor, karakán ember, aki nyilvánosan be meri vallani vétkeit", másik része úgy fogalmazott, hogy "bármilyen kényszerítő körülmény legyen is, ilyet nem tennék meg". Sajnos, az amúgy is megosztott társadalomnak ez a politikai gyakorlat csak ártott. Történelmünk újraértékelésénél bizonyos politikai csoportok történelmi bizonyítékok nélkül próbálnak -az állampolgárok nemzeti öntudatára apellálva- politikai síkon látványos mutatóványokat provokálni, sajnos, sokszor veszélyes vizekre vezetve így az országot.

Egy jogállamban, amikor is a demokratikus játékszabályokat szeretnénk kialakítani, a nyilvánosságnak rendkívül fontos szerepe van. A nyilvánosság kereteit és módozatait a helyi közvélemény bevonásával kell kialakítani. Az érintettek jogi védelmét a törvény biztosítja. Ezek után úgy gondolnánk, hogy a nyilvánosságot a közvélemény egyértelmű támogatása kíséri. Sajnos, a helyi tapasztalatok is jelzik, hogy nem ilyen egyértelmű a közvélemény hozzáállása. Az okok konkrét vizsgálata nélkül úgy gondolom, hogy a félelem, bizonyos érdekviszonyok megléte és esetenként a kényelem is közrejátszik a nyilvánosságtól való elzárkózásban.

A nyilvánosság bővebb elemzéséhez az apropót az Új Pílisvörösvár MA újság "Magas lóról szemellenzövel" c. cikke adta meg. A megjelenés előzményeivel és a fogadtatás ok-okozati összefüggéseivel szeretnénk foglalkozni. Véleményem szerint vannak bizonyos témák és körülmények, amikor is a közvélemény figyelmét felkelteni régi sémákkal nem lehet - formát kell bontani. úgy gondolom, normális körülmények között egy igazgató kinevezése nagyobb viharok nélkül is megoldható. Sajnos, amikor -oktatási bizottság hiánya miatt- szakmai kontroll nélkül úgy döntenek egy kinevezésről, hogy azt politikai síkra terelik, nem kell hozzá jóstehetségnek lenni, hogy a várható fogadtatást megjósoljuk. Tiszteletben tartva a döntés tényét és az érintett személyét, a cikk egy részlete mégis döbbenetet váltott ki belőlem. Idézem: "...a helyi KDNP szervezet (képviselői) Gordos úr pályázatának több pontjáról bebizonyították, hogy ellentmondanak egymásnak (tehát valamelyik közülük nem felel meg a valóságnak), s lyukat

találtak Gordos úr életrajzában is." Ezek bizony súlyos tények egy pályázat elbírálásánál...

Természetes és normális az a tény, hogy az olvasó szuverén joga, hogyan ítéli meg a megjelent írásművet. Persze, egy helyi lapnál fennáll az a rizikó, hogy amatőrszerű cikkét profi olvasó értékeli. Azonban úgy gondolom, ez a kisebb probléma, a gond akkor van, amikor valakikkel szemben meg kell védeni egy olyan álláspontot, amely az érintettek érdekeivel nem egyezik meg. Amennyiben ez egy demokratikus közegben történik - nincs gond. Ha viszont egy elmérgesedett politikai légkörben bonyolódik a vita, sajnos, többséyes a végkifejlet. A legveszélyesebb az a közeg, ahol mindent politikai alapállásból közelítenek meg, itt minden kritikai észrevétel súlyos támadásnak minősül.

- sz. f. -

HIRDETÉS

Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy az

EMLEK - és KEGYTÁRGYBOLT

új helyre költözött.

A Fő út és Szt. Erzsébet u. sarkán, újságos
melletti változatlan nyitvatartással
várjuk Önöket!

A MAUTERER-ZENEKAR MŰLTJA ÉS JELENE

Ismerőseim közül többen megkérdezték már tőlem, hogy mi van a Mauterer-zenekarral, megszűnt?

Pedig a Mauterer-zenekar létezik, és különösen az egyházközség életében fontos szerepet játszik. Ezért gondoltam, hogy röviden ismertetem a zenekar történetét a kezdetektől napjainkig.

Zenekarunk a múlt század első felében alakult, kb. 160 évvel ezelőtt. Az első zenekarvezető *Jakob Manhertz* volt. Tőle később a fia, a "második *Jakob Manhertz*" vette át a zenekar vezetését. A harmadik zenekarvezető volt *Johann Mauterer*, akiről a zenekar a nevét kapta. Az ő vezetésével a zenekar nagyon híres lett, sok első díjat nyert. A zenetanulás a

családban volt lehetséges, a fiúk az apjuktól vették át minden szépet és jót.

Az 1950-es évek elején Mauterer Jánostól *Nick János* vette át a zenekar irányítását, és kb. 10 évig vezette az együttest. Utána *Vörösvári József* lett a zenekar karmestere, aki kb. 75 éves korában visszavonult, és még ma is él. Az ő visszavonulása után a zenekar tagjai a fiatal *Feldhoffer Jánost* választották meg a zenekar vezetőjévé.

Kb. 1987-től kezdve erősen lecsökkent a zenekar létszáma. Többen meghaltak vagy betegség miatt kimaradtak. De a nehéz időszakot sikerült átvészelnem, s ma már nagyon sok tehetséges fiatal stabil tagja az együttesnek.

Zenekarunkat sokszor összetévesztik vagy azonosítják a négy éve, 1989-ben alakult Vörösvári Rézfúvószenekari Egyesülettel, amelynek menedzsere Schäffer Lőrinc, karmestere pedig Brandhuber János, tagjai vörösvári ill. Vörösvár környéki zenészek. A tévesztés oka az lehet, hogy ennek a nagyobb létszámú zenekarnak kezdettől fogva a Mauterer-zenekar volt a magja, s ma is játszanak benne a Mauterer-zenekar tagjai.

De a Mauterer-zenekar önállóan is tovább létezik, és az egyházi év nagy ünnepein és a temetéseken rendszeresen szerepel. Minden évben első a feltámadási körmenet, aztán jön a bérnyújtás, amelyen a népénekeket játsszuk. ünnepnapján, amikor az egész út csodálatos virágszönyeggel van borítva, a Mauterer-zenekar kíséri az egész körmenetet. Sok temetésre kérnek fel minket, hogy játsszuk a gyászindulókat. Ezek alapján azt is lehetne mondani, hogy mi vagyunk az "egyházi zenekar".

Az egyházi énekek mellett szívesen játsszuk a hagyományos régi zenedarabokat is: indulókat, polkákat,

keringőket. Reméljük, hogy a fiatalokkal megerősödött, kb. 20 fős együttesünk még sok örömet fog szerezni a község lakosságának.

M.P.

ELFELEJTETT FEJEZETEK I.

Pilisvörösvár német nemzetiségű lakosainak ma, teljesen új feladatként, egyszerre kell megfogalmazniuk németiségüket, magyarságukat, európaiságukat, ezek egymáshoz való viszonyát. A falu története, a sváb közösség múltja az identitás megtalálásában, újrafogalmazásában természetesen elsőrendű, megkerülhetetlen feladatnak látszik. Ki mire teszi a hangsúlyt, ki mit emel ki Pilisvörösvár történetéből, a helyi svábság történetéből, sok mindentől függ. Élettapasztalattól, életkortól, adott esetben politikai szándékoktól. Vagyis, szubjektív elemek óhatatlanul ráarakódnak a falu történetének elbeszélésére, értelmezésére. Véleményem szerint egyébként a szubjektivitás elkerülhetetlen, legfeljebb mérsékelhető, tompítható. Ami alább következik, csupán néhány adalék, részlet Pilisvörösvár immár visszahozhatatlan történetéhez.

A pilisvörösvári zsidóságra vonatkozó adatokat azért bányásztam elő éppen most papírjaim közül, mert a közelmúltban nem egy alkalommal, összefüggésben esett szó róluk, a helybéli zsidóságról vagy a zsidó temetőről. E rövid cikkben csupán néhány adatot, forrást szeretnék közölni; tudásunkat, ismereteinket bővítendő.

I. *Moess Alfréd: Pest megye és Pest-Buda zsidóságának demográfiája 1749-1846.* című munkájából megtudható, hogy Vörösvár nem

pusztán az első sváb telepesfaló, de Buda mellett az első jelentős zsidók lakta település is volt a megyében a török kor után. A zsidó népesség folyamatos betelepülésének oka föltehetően falunk kedvező földrajzi, közlekedési fekvése volt. A sváb telepesekkel nagyjából egyidőben, s nagyjából egyazon útvonalon érkeztek ide, főként az ország nyugati feléből és Morvaország felől az első zsidók is. Számuk az 1700-as évek elején még ingadozott, de 1745-ben gróf Tersztyánszky már rájuk is kiterjesztette földesúri pártfogását, mert ebben az évben nyitotta meg a Kis és Nagy Zsidó utcát, a Judengassét. Az utca elnevezése az 1900-as esztendő közigazgatási reformja következtében változott meg. Községünk a 18. század folyamán, egészen a múlt század utolsó harmadáig *agglomeráció*, jelentős zsidó tömörülés. Ez a környéken csak Tinnyéről és Zsámbékról mondható el.

II. *Fényes Elek, Galgóczy Károly* és különböző népszámlálási adatok alapján a zsidó népesség száma és aránya a következőképpen alakult falunkban:

1843: 310 fő, 15,6%
 1876: 300 fő, 11,7%
 1900: 172 fő, 4,7%
 1910: 201 fő, 3,6%
 1920: 85 fő, 1,4%
 1930: 117 fő, 1,4%
 1941: 78 fő, 0,9%.

III. Az 1929-ben megjelent *ZSIDÓ LEXIKON* a következőket írja Pilisvörösvárról: Pilisvörösvár, nagyközség, Pest-Pilis-Solt vm., 6069 lak. Az (orthodox) hitközség egyike az ország legrégebb hitközségeinek. A múltjára vonatkozó feljegyzések nagyon hiányosak, így inkább csak következtetni lehet a hitközség korára, mintsem azt biztosan tudni. Tény az, hogy sem az alapítókra, sem az elöljárók személyére nézve nincsenek pontos adatok. Ellenben tudjuk, hogy kik voltak a hitközség rabbijai, és mikor működtek. A hitközség első rabbija, akiről feljegyzések maradtak, Engel Mózes volt, aki az 1740-es években foglalta el állását és körülbelül 50 évig állott a hitközség élén. Nagy kabbalista volt, jesivát vezetett, amelyet az ország minden részéből látogattak a növendékek. Utódai: Josef Silberberg, Josef Löffler, Schönfeld Mózes és Koppstein Simon voltak. A hitközség jelenlegi rabbija Baum Jakab, aki több mint 50 éve működik a hitközségben. Irodalmi tevékenységet is fejtett ki. "Haus und Schule" és "Talmud im ungarischen Abgeordnetenhaus" címmel érdekes brosurát adott ki, az utóbbi a tisztaeszlári pör eseményeivel foglalkozik. A hitközség mintegy kétszáz évvel építette ma is fennálló templomát. A templom -éppen ez igazolja régi voltát- mélyebben fekszik a föld színénél és alatta épült

a rituális fürdő. Többször leégett a templom, de mindig újra renoválták. A hitközség egyetlen intézménye a Chevra Kadisa. Évi költségvetése 3000 pengő, melynek egy részét szociális és filantrópikus célokra fordítja. A hitközség a múlt század vége felé szépen fejlődött s volt idő, a mikor 500-600 lelket számlált. jelenleg a hitközség lélekszáma 102, a családok száma 30, adót 40-en fizetnek. A hitközségi tagok létszámának erős csökkenése a háborúval, de különösen az ellenforradalommal függ össze. 1919. aug.8. a különítmények valósággal feldúlták a hitközséget. Templomának belső berendezését összerombolták, a nyolc Tórást összeszaggatták, a hitközség tagjait kirabolták, úgy, hogy azok menekülni voltak kénytelenek. Sokan örökre elhagyták P.-t, azóta sem tértek vissza. Köztük van a rabbi is, Baum Jakab, aki azóta Budapesten lakik s csak a nagy ünnepek alkalmával tartózkodik hívei között. 1925 óta a hitközség élete kezd visszatérni a régi kerékvágásba. Tagjai foglalkozás szerint: 1 tanító, 1 katona, 9 kereskedő, 12 munkás, 10 magántisztviselő, 2 iparos és 4 magánzó. A hitközség anyakönyvi területéhez Piliscsaba, Pilisszentiván, Pilisszántó, Pilisszentkereszt, Pesthidegkút, Solymár és Nagkovácsi községek tartoznak. A hitközségnek 35 tagja vett részt a világháborúban s közülük 6-an estek el. A hitközség mai vezetősége: Baum Jakab rabbi, helyettese Bilitzer Ernő hitoktató és kántor, Szikla József elnök, Moskovits Ervin alelnök, Weisz Ede pénztárnok, Menczer Ernő jegyző, Weisz Henrik és Stierheim Samu gondnokok, Porgesz Lajos, Lipscher Jakab, Ehrenfeld Zsigmond és Fischer Mór választmányi tagok.

Közreadta: **Váradai Monika Mária**

Hirdessen az

Új Pilisvörösvár MA - ban

Egész oldalas hirdetés:	4000. -Ft
Fél oldalas hirdetés:	2000. -Ft
Negyed oldal:	1000. -Ft
Ennél kisebb hirdetések szavanként:	10. -Ft

Áraink az ÁFÁ-t tartalmazzák!

A KERESZTÉNY- DEMOKRATA NÉPPÁRT

ALAPELVEI

Alig 10 hónap van hátra az 1994. évi országgyűlési választások tervezett időpontjáig. A választásokra való felkészülés jegyében, A KDNP szellemiségének és programjának megismertetése érdekében kezdjük meg annak a 75 pontot tartalmazó dokumentumnak az ismertetését, amely "A Kereszténydemokrata Néppárt Alapelvei" címet viseli, s amelyet 1992. november 21-én fogadott el a KDNP Országos Választmányja. Terjedelmi okokból elhagyjuk a bevezetésül szolgáló első 11 pont közlését, s az Alapelvek ismertetését "A KDNP eszmeisége" c. fejezettel kezdjük.

Reméljük, hogy az új Pilisvörösvár MA olvasói közül sokak számára lesz vonzó a Kereszténydemokrata Néppárt 75 pontos alapvető politikai hitvallása.

Gromon István

a KDNP Pilisvörösvári Szervezetének
elnöke

I. rész A KDNP ESZMEISÉGE

12. A Kereszténydemokrata Néppárt tagjai arra törekszenek, hogy a keresztény értékrenddel összhangban lévő válaszokat találjanak a társadalmi élet kérdéseire, **anélkül azonban, hogy a kereszténységet közvetlenül politikai célokra használnák,** vagy összetévesztenék a politikai eszmerendszerekkel. **Olyan politikai tevékenységet folytatnak, amely az egész társadalmi élet demokratikus fejlődését, a közjó előmozdítását és az emberek, mint személyek teljesebb kibontakozását szolgálja.**

13. A KDNP keresztény eszmeisége tehát elsősorban tagjainak elkötelezettségéből fakad. Tagjai éppen ezért kötelességüknek érzik a politikai életben való aktív részvételt, **a politizálást feladatnak és szolgálatnak tekintik. Meggyőződéssel vallják, hogy lehetséges a keresztény szellemű és becsületos közéleti és politikai tevékenység.**

14. A kereszténydemokraták tudatában vannak annak, hogy a

15. A KDNP az egyházaktól független szervezet. Tiszteletben tartja az egyházak és vallási közösségek autonómiáját. Tevékenysége során nem avatkozik be az egyházak belső életébe. Nem fogad el azoktól irányítást és közvetlen befolyást.

16. A KDNP meggyőződése szerint az egyházak szerteágazó és mással nem helyettesíthető hivatást töltenek be a társadalom életében. A keresztény politikának egyik kötelessége éppen az, hogy az egyházak feladatának minél sikeresebb teljesítéséhez a földi előfeltételeket biztosítsa, megóvja vagy kiharcolja.

17. A KDNP keresztény eszmeiségéből következik, hogy a párt belső életében a keresztény emberektől elvárható módon a kölcsönös tisztelet, az áldozatvállalás és szeretet szellemében valósítja meg tevékenységét. **A párt keresztény szellemisége a politikai életben való részvétel stílusában és magatartásában is megnyilvánul.**

18. **Saját eszmei elkötelezettsége mellett tiszteletben tartja minden ember ettől eltérő nézetét. A KDNP az emberi személy szabadságának elvét vallja és elítél minden világnézeti vagy vallási alapon történő megkülönböztetést.**

19. A Kereszténydemokrata Néppárt nem osztály vagy rétegpárt. Olyan gazdasági-társadalmi szerkezet és viszonyok megvalósítására törekszik, amelyek kedvező feltételeket teremtenek minden ember, emberi közösség és társadalmi réteg vagy foglalkozási ág számára céljaik megvalósítására. **Nem fogadja el egyetlen személy vagy csoport megkülönböztető elsődlegességét másokkal szemben.** Tagsága nyitott bármilyen társadalmi csoport vagy réteg, továbbá bármilyen műveltségi szintű, foglalkozású személy számára.

20. Meggyőződése, hogy a társadalom egyes csoportjai között meglévő vagy kialakuló érdekellentétek békés eszközökkel feloldhatók. **Ezért a párt elutasítja az erőszak, a fenyegetés vagy az osztályharc minden formáját.** Ugyanakkor elfogadja az érdek vagy politikai akarat kifejezésének minden törvényes formáját.

HIRDETÉS

Jól hegesztő, lakatos munkatársat keresek,
egyelőre alkalmi munkára. Gkv. jogosítvánnyal
rendelkezők előnyben!

Jelentkezés:

Pilsvörösvár Szabadságliget, Szondi u.53., ZÁM
1993. szeptember második felétől.

GONDOLATOK MINDEN HÉTRE

Augusztus 29-szeptember 4.

"Rászedtél, Uram! Erősebb voltál nálam és legyőztél."

/Jeremiás 20.7/

Jeremiás az öszövétség talán legtöbbet szenvedett prófétája. Látta előre Izrael pusztulását, de senki sem hallgatott rá. Kinevették, megcsúfolták, de ő makacsul hirdette a közeledő babiloni veszélyt. Később saját szemével látta a pusztulást és az életbenmaradtak elhurcoltatását. Sokszor került olyan helyzetbe, amelyet ép ésszel kibírni nem lehet, amihez az emberi lélek egymagában gyenge. Az egyik ilyen alkalommal kiált így: -Rászedtél, Uram! Erősebb voltál és legyőztél.-

Tele van a vereség keserűségével. Isten olyan útra vitte őt, amely számára fájdalom. de Isten útjai mások, mint az embereké, sokkal nagyobbak a távlatok. Még Jeremiás sem láthatta be. Ezért érzi csak a keserűséget, elhagyatottságot, megcsalást. Isten másképp gondolkodott Izraelről 2500 éve, mint ő és bárki emberfia. Jeremiás fájdalmát csak az értheti meg, aki átélte már ezt a kudarcot. Aki szívét-lelkét kitette Isten országáért, és látszólag nem történt semmi. Aki zárt kapukat dönget, aki mindig süket fülekre talál. Mégis ők Jeremiással együtt az igazság hordozói.

Szeptember 5-11.

"Ha testvéred megbántott, menj és figyelmeztess négy szemközt!"

/Máté evangéliuma 18.15/

Azt hiszem, már mindannyian átértük, hogy

valaki megbántott. Akarva, nem akarva valamely érzékeny pontunkhoz ért, ezzel megsebezve minket. Az ilyen helyzetekre az ember többféleképpen reagál. Van, aki az egésztest magába temeti. Igyekszik túltenni magát rajta, de az ilyen sérelmek lassan falat emelnek az ember köré. Más veszekedni kezd, visszavág. Minden örökös patvarkodás forrásává lehet. Mindezeknél rosszabb viszont az, aki a másik felé kedvességet színlel, és a háta mögött beszéli ki. Egyik eset sem célravezető, egyik esetben sem gyógyul be a seb. Egy igaz megoldás van, amit Jézus ajánl: -Menj, és figyelmeztess négy szemközt!-

Az így kialakuló párbeszédben felszínre kerülhetnek a motivációk, a félreértések, a sebezhető pontjaink. Mindez elősegíti a megértést, a megbocsátást. Természetesen ez akkor fontos igazán, amikor hozzánk közel álló személyről van szó, családtagról, rokonról, barátáról, szomszédról... Ilyen beszélgetést kezdeni nem könnyű, de a feloldódást, a kiteljesedő szeretetet megéri.

Szeptember 12-18.

"Áldjad lelkem, az Urat, és ne feledd, mennyi jót tett veled!"

/102. zsoltár 2./

Áldani - szívünket felemelni és hálát adni. Kitárulkozni és befogadni. Észrevenni Isten szépségét. Nyugalmat találni és dalra fakadni. Dadogva keresni a szavakat, hogy kifejezzük a leírhatatlant. Hagyni, hogy feltörjenek és elcsituljanak az emlékek, hogy megtisztuljon a lélek. Gubbasztani a csöndben és hallgatni. Érezni a szív belső ritmusát. Sírni kicsinységünön, és örülni nagyságunknak. Fölismerni magunkat és találkozni Istennel. Rámosolyogni és megszólítani Őt: -Áldott légy Uram, mert annyi jót tettél velem!-

Szeptember 19-25.

"...mert bőkezű a megbocsátásban."

/Izaiás 55.7/

Ady Endre egyik legszebb verse így végződik:

Szeretném, hogyha szeretnének,
S lennék valakié,
Lennék valakié.

Ebben a versben benne van minden vágya a Másik után, aki befogadja őt. Vágy a megnyugvásra, az otthonra. Ez kínzó úrként ott ég a szívében. Újból és újból a felszínre tör. De honnét bennünk ez a végtelen szeretetvágy? Ez lelkünk legbelső vágyakozása Isten után. Minden ember hordoz valamit magában az elveszett Paradicsomból, Isten közelségéből. Isten pont ezért ültette ezt belénk, hogy meginduljunk Felé. És aki közel jutott Hozzá, az rádöbben, mily bőkezű a megbocsátásban. Mennyire vágyakozik Isten is ránk. Hogy nem bűneinket nézi, hanem a bennünk lakó szépséget.

Szeptember 26-október 2.

"Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban, mely Krisztus Jézusban volt!"

/Filippi levél 2.5/

Katekizmusunk, hittani emlékeink mind annyit kívánnak tőlünk, hogy betartsuk a tíz parancsolatot és az egyház öt parancsát. Aki ezt teszi, az rossz ember nem lehet. Szent Pál apostol viszont egészen mást követel a filippi hívektől. Szó sincs törvényekről, hiszen egész életében ezek ellen hadakozik. Nem az erkölcsi és egyéb előírásokat kell betartani. Nem a törvény a mérték, hanem egy személy, Jézus Krisztus. Az Ő lelkületét kell magunkba innunk. Ő Isten közeledésének megnyilvánulása, és egyben követendő példa is. Ő odaadott mindent értünk. Lemondott isteni mivoltáról, hogy emberré legyen. Olyan legyen, mint én. Esendő, sebezhető, de Ő mégis mentes maradt minden büntől. Engedelmes volt Istennek a kereszthalálig. Jézus ezzel a lelkülettel tudott megváltani. Így tudott értelmet adni a mulandó életnek, mert az örökkévalóságba nyitott utat. Igen, ezt a lelkületet várja tőlünk Pál apostol. Jézust is ezért magasztalta fel Isten, olyan nevet adva neki, amelyre meghajol minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban.

Ujházy András

SPORT

LABDARÚGÁS

Buszkirándulás Gröbenzellbe

1993. július 14-én testvérvárosunk meghívására ismét Gröbenzellbe utaztunk ifjúsági és serdülő labdarúgóinkkal. Vendéglátóink -kitűnő szervezőképességüket bizonyítva- ismét olyan programot állítottak össze, hogy fiataljaink egy percig sem unatkoztak.

A programban szerepeltek: kirándulások a bajor hegyekben, városnézés Münchenben, strandolás és változatos sportprogramok. Szombaton egész napos majális volt a szabadidőközpontban: labdarúgás, ügyességi vetélkedők, rockkoncert stb.

Csapataink is részt vettek ezeken a rendezvényeken. Serdülő labdarúgóink 2:0 arányban legyőzték a helyi, hasonló korú, inkább egy kicsit idősebb csapatot. A gólszerzők Varga Balázs és Vojczek Károly voltak.

Ifi csapatunk is remekelt, hiszen a helyi felnőtt csapat ellen 1:1-es döntetlent ért el. Sajnos, csapatunkból több játékos hiányzott, munkahelyi és egyéb problémák miatt nem tudtak velünk utazni.

Az ifi csapat összeállítása a következő volt: Majnek Pál, Riczy Emil, Hazafi Mihály, Vojczek Károly, Szőnyi Balázs, Fodor Attila, Minárik Gábor, Wenczel Attila, Gröschl Tamás, Fazekas Csaba, Pastucha Tamás.

Tartalékok: Szauer István /kapus/, Bogár István, Steckl Zsolt, Dusnoki Zoltán, Tagscherer Csaba.

Góllövő: Fazekas Csaba.

Serdülő csapatunk a következő összeállításban játszott:

Tasnádi Tamás, Vojczek Károly, Dusnoki Zoltán, Tagscherer Csaba, Mirk József, Galacs Gábor, Bogár István, Juhász Ádám, Varga Balázs, Bellovits Gergely, Schuck Tamás.

Tartalékok: Breier Gábor, Breier László, Bellovits István, Marlok Attila, Blind László, Rádler Gábor, Hopotoszky László.

Góllövők: Varga Balázs, Vojczek Károly.

Az összeállításokból kiderül, hogy több játékos mindkét csapatban játszott. Ezek a serdülő csapatból a legügyesebb gyerekek, akik az őszi bajnokság beindulásakor már az ifi csapatban fognak helyet követelni maguknak.

A túrára nem tudtak eljönni: Gosztola Gyula, Kovács István, Fogarasi Gábor, Mirk István, Bakti József, Ulicsnik Zoltán, Húj István. Eljött, de sérülés miatt nem játszott: Gosztola István.

A gyerekeket három felnőtt kísérte: Steckl János

edző, Szakszon Józsefné és Horváth János pedagógusok.

Szeretnék köszönetet mondani Kovács Antal sportkört elnöknek, amiért a buszt rendelkezésünkre bocsátotta.

Külön köszönet illeti a gröbenzelli vezetőket, akik mindent elkövettek annak érdekében, hogy jól érezzük magunkat.

Steckl János

Elkezdődött a munka a PSC házatáján...

Július 6. óta alapoznak a vörösvári labdarúgók. A felnőtt csapat edzéseit továbbra is Gergely Károly vezeti, míg az ifjúsági és a serdülő csapatnál Steckl János az edző. A serdülők felkészítésénél Hamar István és Hopotoszky László segít.

Felnőtt csapatunk heti öt edzéssel készül az őszi idényre, több edzőmérkőzés is szerepel az edzésprogramban. Célunk a bajnokság megnyerése és bejutás az NB III. osztályba.

Felnőtt és ifjúsági csapatunk őszi sorsolása:

Nap	felnőtt	ifi	
08.15.	16.30	14.30	Ráckeve-PSC
08.22.	16.30	14.30	PSC-Nagykátá
08.29.	16.30	14.30	Dabas-PSC
09.05.	15.30	13.30	PSC-Pomáz
09.11.	15.30	13.30	Nagykörös-PSC
09.19.	15.00	13.00	PSC-Pilis
09.26.	15.00	13.00	Maglód-PSC
10.03.	14.00	12.00	Piliscsaba-PSC
10.10.	14.00	12.00	PSC-Tápiósz. mártón
10.17.	13.30	11.30	Iklad-PSC
10.24.	13.30	11.30	PSC-Örkény
10.30.	13.30	11.30	Gyömrő-PSC
11.07.	13.00	11.00	PSC-Bugyi
11.14.	13.00	11.00	Taksony-PSC
11.21.	13.00	11.00	PSC-GEAC

Szombaton játsszák a hazai mérkőzéseiket:

Nagykőrösi Kinizsi, Pomáz, Gyömrő.

Értesítjük Önöket, hogy megalakult a PSC pártoló tagsága. Minél több szurkolót várunk körünkbe. Tagsági könyveket a hazai mérkőzéseken a pénztárnál lehet váltani.

Összeállította:

Steckl János

APRÓHIRDETÉS

REDŐNY, RELUXA

Braun, Pilisvörösvár, Pacsirta u. 19.
Telefon: 330 - 241

Kegyeleti Szolgálat Temetkezési Vállalat

Pilisvörösváron továbbra is minden igényt kielégítően áll a lakosság szolgálatában a gyász nehéz óráiban.

Temetkezési kellékeink minden igényt kielégítenek, szerény árakkal és luxus választékkal!

Megadva az elhunytak a kegyeleti tiszteletet és pompát. Ügyintézésünk teljeskörűek az elhunyt elszállításától az eltemetésig!

Kellékarusítás és ügyintézés: hétfő - péntek: 08 - 16-ig.

Halottszállítás bejelentése: minden nap 0 - 24-ig.

Telefonon: 330-479 -es számon.

Címünk: Pilisvörösvár, Csobánkai u.34.

vagy Csobánkai u. 7.

(temetővel szemben a piros kapu).

HÍROLLÓ

>>>Szociális program. Szociális földszolgáltatási programhoz csatlakozott több megyei önkormányzat. A program lényege, hogy az önkormányzatok saját területekből bérszerződés formájában földeket adnak át a helyi munkanélkülieknek. Az önkormányzatok vetőmagot kölcsönöznek, amit a termés betakarítása után vissza kell adni. bizonyos munkálatoknál az önkormányzatok segítséget adnak a munkanélküli szerződő feleknek. /Magyar Rádió, megyei lapok/

>>>Állami intézkedések a cukorárak indokolatlan emelkedése ellen. Az illetékes miniszter bejelentette, hogy a cukorárak indokolatlan emelkedésének megfékezése érdekében az állami tartalékokat felszabadítják és a piacra irányítják. /Rádió, Népszabadság/

>>>Költségvetési hiány. A központi költségvetés első félév végére kialakult hiánya 119,4 milliárd forint. A pénzügyi tárca tájékoztatása szerint a deficit májushoz képest 25,7 milliárd forinttal emelkedett, és elsősorban a privatizációs bevételek elmaradásával, valamint a növekvő adósságszolgálatokkal kapcsolatos teherrel magyarázható. A költségvetés

növekvő hiányát főként államkötvények kibocsátásával fedezik, a félév során két ízben bocsátott ki a Pénzügyminisztérium összesen 130 milliárd forint összegű államkötvényt. /Szabad Föld, Rádió/

>>>Budapesten tartja huszonkettedik kongresszusát a Nemzetközi Vallásszociológiai Társaság. A 300 szakember elsősorban a kelet-európai változásokról és a vallás szerepéről cserél eszmét. /Pesti Hírlap/

>>>Szabó Vladimir festőművész gyűjteményes kiállítása nyílik Balassagyarmaton. A kétszeres Munkácsy-díjas művész Rómának és Párizsnak is szívesen látott vendége volt. Halála után először rendeznek gyűjteményes kiállítást szülővárosában. /Rádió/

APRÓHIRDETÉS

A Pilisvörösvári Mezőgazdasági Szövetkezet bérbe ad 3 szarvasmarha - istállót / 231nm, 960nm, 1500nm /.

Érdeklődni lehet:

Schäffer Lőrinc,

Iskola u.10. / az esti órákban /.

vagy telefonon:

330 - 046.

PILISTEX

Mindent egy helyen!

Textíliák, jogging - és pólóanyagok,
pamutkelmék, egyéb méterárúk, kellékek,
napi és tartós élelmiszercikkek,
háztartási vegyiárúk

NAGY választékban!

SINGER varrógépek!!

BURDA szabásminták!!!

Viszonteladóknak, készítőknak
nagykereskedelmi áron minden, ami textília!

Pilisvörösvár, Fő út 117-119. Tel.: 330-372 és 330-369.

PILISTEX

MÁR FESTÉK IS!

Tájékoztatjuk kedves vásárlóinkat, hogy a
PILISTEX megnyitotta festék üzletét.

Iparosoknak nagykereskedelmi áron (-10 %) árusítunk.

Új Pilisvörösvár MA

közéleti folyóirat

Felelős szerkesztő és kiadó: Steckl Anna. - **Szerkesztők:** Váradi Mónika Mária, dr. Baska Ferenc,
Gromon István, Krupp László, Szabó Ferenc. - **Számítógépes szerkesztő:** Kósa Ottó.

Szerkesztőség címe: 2085 Pilisvörösvár, Kálvária u. 8.

Fogadóóra: Péntek: 17 - 18 h. - **Lapzártá:** minden hónap 10 -én.

Lapunk megvásárolható: Havas trafik, Müller kávéház, Áprili cipőbolt, Büfé, Csütök csárda,
Krausz terménybolt, Újságárús, Szam, Könyvtár, Szívek élelmiszerbolt, Gyógyszertár,
Orvosi rendelő, Pillér élelmiszerbolt, Eperjesi utcai vegyesbolt.

Nyomás és kötés a NEOTIFF BT-ben készült 1025 Budapest, Vöröstorony lejtő 5.

Felelős vezető: dr. NASZÁLYI QÁBOR